AÇIK OFİSLERİN İÇ DÜZENİNİN ÇALIŞANLARIN MEMNUNİYET DEĞERLENDİRMELERİNE ETKİSİ

Dr. Öğr. Üyesi Kubulay ÇAĞATAY
Nuh Naci Yazgan University, Faculty of Fine Arts and Design, Department of Interior Architecture and Environmental Design, Kayseri, Turkey
ORCID: 0000-0003-1973-4736
Prof. Dr. Kemal YILDIRIM
Gazi University, Faculty of Technology, Department of Woodworking Industrial Engineering, Ankara, Turkey
ORCID: 0000-0001-5447-1201
Pınar ARI
Gazi University, Faculty of Technology, Department of Woodworking Industrial Engineering, Ankara, Turkey
ORCID: 0000-0001-9315-2772

ÖZET

Bu araştırmada, açık ofislerin iç mekân düzeninin çalışanlarım memnuniyet değerlendirmeleri üzerindeki etkilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu maksatla, Ankara Orman Bölge Müdürlüğü ve Ankara Orman İşletme Müdürlüğü binaları araştırma ortamı olarak seçilmiş olup, bu binalardaki açık ofisleri kullanan 71 personele memnuniyet anketi uygulanmıştır. Buna göre, erkeklerin kadınlara göre açık ofislerin iç düzeninin çalışma verimliliğini olumsuz yönde etkilediğini, açık ofislerin genel görünümünden çok iç düzenine önem verdiğini, açık ofis düzeninin iletişim koşullarını ve psikolojik durumu olumsuz yönde etkilediğini düşündüğü belirlenmiştir. Ayrıca, 46 ve üzeri yaş aralığındaki katılımcıların 20-45 yaş aralığındaki katılımcılara göre açık ofislerin iç düzeninin çalışma verimliliğini olumsuz yönde etkilediğini, açık ofislerin genel görünümünden çok iç düzenine önem verdiğini, açık ofis düzeninin iletişim koşullarını ve psikolojik durumu olumsuz yönde etkilediğini düşündüğü belirlenmiştir. Diğer taraftan, ofis çalışanlarının % 40,8'inin açık ofislerin iç düzeninin çalışma verimliliğine olumsuz yönde etki yaptığını düşündüğü, % 38'inin ise bu konuda kararsız kaldığını göstermektedir. Ayrıca, ofis çalışanlarının % 57,7'sinin açık ofislerin genel görünümünden çok iç düzenine önem verdiğini, % 40,8'inin açık ofis düzeninin iletişim koşullarını ve % 33,8'inin ise psikolojik durumunu olumsuz yönde etkilediğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Açık Ofis, Çalışma Memnuniyeti, İç Mekân Tasarımı, Donatı Elemanı.

SELECTED PROFESSIONS THE EFFECT OF INTERNAL ORDER OF OPEN OFFICES ON EMPLOYEE SATISFACTION EVALUATIONS

ABSTRACT

In this research, it is aimed to determine the effects of the interior layout of open offices on the satisfaction evaluations of the employees. For this purpose, Ankara Regional Directorate of Forestry and Ankara Forestry Directorate buildings were chosen as the research environment, and a satisfaction survey was applied to 71 personnel using the open offices in these buildings. According to this, it has been determined that men think

that the interior layout of open offices affects the working efficiency negatively compared to women, they give importance to the interior layout of the open offices rather than the general appearance, and that the open office layout affects the communication conditions and psychological state negatively. In addition, it was determined that the participants in the age range of 46 and over think that the interior layout of the open offices negatively affects the working efficiency, they give importance to the interior layout of the open offices rather than the general appearance, compared to the participants in the 20-45 age range, that the open office layout affects the communication conditions and psychological state negatively. On the other hand, it shows that 40.8% of office workers think that the interior layout of open offices has a negative impact on working efficiency, and 38% are undecided on this issue. In addition, it shows that 57.7% of the office workers give importance to the internal layout of the open offices rather than the general appearance, 40.8% of them negatively affect the communication conditions and 33.8% of them affect the psychological state of the open office.

Key words: Open Office, Working motivation, Interior Design, Equipment element.

GİRİŞ

İnsan (çalışan) ve eşyanın (donatı elemanları, iş makineleri v.b) belirli bir amacı ve ya işlevi gerçekleştirmek için kullandığı mekân ofis olarak tanımlanır. Bu amaç ve işlevler genellikle aynı biçimlerde ve aynı karmaşıklık ya da zorluk seviyesinde olmadığı gibi bilgiler de ayrı depolama ve aktarım şeklini ihtiyaç haline getirmektedir. Bu farklılıklar ihtiyaçların belirlenmesinde ve ofis şeklinin seçiminde dikkat edilmesi gereken önemli etkenlerin başında gelmektedir (Pulgram and Stonis, 1984; Yıldırım et al., 2007; 2019). Başka bir tanıma göre ise ofis, yapılacak işin ve uzmanlık alanının (şef, memur, katip, muhasip, desinatör) isimlendirildiği çeşitli görev insanlarının görev niteliğine göre bir masa başında hizmet sunduğu alandır (Dökmeci et al., 1993).

Ofislerin gelişiminde ve yaygınlaşmasında teknolojik, ekonomik, sosyolojik vb. gelişmelerin yanında her geçen gün daha da artmakta olan insan gücüne verilen önem "çalışanların memnuniyeti" ve "güdü / motivasyon" kavramlarını öne çıkarmıştır. Güdü yâda motiv; kişinin eylem ve etkinliğini başlatan içsel güç, yani etkinliğe enerji sağlayan canlının içindeki ve etrafındaki güçler olarak nitelenir. Kişinin içsel gücü ile etkinliğe hazır hale gelmesi motivasyon / güdülenme olarak tanımlanır (Wikipedi, 2016). Tümgan (2007) çalışmasında, bireylerin davranma şeklini istenilen yönde şekillendiren belirlenen bir hedef için tutuma aktaran güçleri motivasyon diye nitelendirilmektedir. Motivasyonda amaçlanan:

- *İşletmedeki çalışanların süreğenliğinin sağlanması.*
- *Çalışanların yaratıcı gizli güçlerini kullanmalarını sağlamak.*
- *İş başarılarının arttırılmasını sağlamak.*

Çalışanlar bir işletmeye dahil oldukları süreçte beraberlerinde işletme için başarıyı etkileyen belirli ihtiyaçlar

getirir. Bu ihtiyaçlar kısmen fizyolojik kısmen ise psikolojik ve sosyal değerlerle ilgilidir. Bunlar çalışanların işletmedeki memnuniyet durumlarına katkı sağlayan önemli etkenlerden meydana gelmektedir (Öztürk ve Dündar, 2003). Bir ofiste çalışan bireylerin memnuniyet/motivasyon bakımından uygun bir mekanda bulunması, çalışanlar için ihtiyaçlarını gidermede ve amaçlara ulaşmada son derece yararlı olabildiği gibi çalışanın amaçlarıyla işletmenin amaçlarının uyumlaştırılması ve böylece çalışanların işletmenin hedefleri yönünde faaliyetlerini sürdürürken kendileri ile işletme için yarar sağlamaları söz konusu olacaktır.

Endüstrileşmenin hızlı, eğitim noksanlığı, işletmelerin çalışan etkenini ikinci planda tutmaları ve benzeri birçok olumsuz faktörler sebebi ile insan faktörü yıpranarak üretme kabiliyetlerini yitirme tehlikesiyle baş başa bırakılmıştır (Kalınkara, 2003). Ergonomi bu yönüyle, çalışma şartlarının çalışana uygun duruma getirilmesine dayanır. İnsan karakterini fizyolojik ve psikolojik tarafıyla inceleyerek, karmaşık iş şartlarında çalışanın verimliliğini yükselterek farklılaşan ortama kısa zaman diliminde uyumunu hümanistik ifade dâhilinde araştırır. Hümanistik ifade; çalışma şartlarının insani hedefler bakımından düzenlenmesi, çalışanın biyolojik, sosyal ve psikolojik yönden incelenerek etkileyen koşulların analizinin yapılması ile açıklanabilir (Kalınkara, 2003).

Yaklaşık günün 8-10 saatinin geçirildiği ofislerde çalışan bireylerin memnuniyeti ve motivasyonu, insan-donatı elemanları ve insan-çevre ilişkileri optimum düzeyde ele alınarak sağlanabilir. İnsan-donatı elemanları arakesitinde düşünülmesi gereken antropometrik özellikler donatı elemanları ile kullanıcının temasta bulunduğu alanlarda ölçü ve biçim açısından, uyum dâhilinde olmalarını hedeflenir. Donatı elemanlarının ölçülendirilmesi ve iç mekân tefrişatında kullanıcı ölçülerine uygun ergonomik faktörlerin uygulanması önemli bir adımdır. Donatı elemanlarının malzeme özellikleri antropometrik ölçülerden sonra gelmektedir. Fonksiyonlara uygun malzeme ve dokuların seçiminde kullanıcı konforu ve sağlığı göz önünde bulundurulmalıdır. Bu fiziksel koşulların ofis tasarımına uygulanması ile birlikte çevresel ve psikolojik etkenler, ihtiyaç duyulan aydınlatmanın, ısı ve akustik sorunlarının çözümlenmesi gerekmektedir (Altınok, 1987).

İşletmeler iş alanlarının ve talebinin artması sonucu kalabalık insanların çalıştığı daha geniş ve karmaşık mekânların oluşturduğu ofisler oluşturmaya başlamıştır. Bunun dışında ticari iş büyüklüğü ile sürdürülen sistemin gelişip değişmesi ve teknolojinin süreç içinde gelişerek yenilenmesi, halı hazırdaki ofis organizasyonlarının yeni ihtiyaçları karşılayacak yeni tanım arayışına sebep olmuştur (Sallworth, 1996).

Ofis dâhilinde gerçekleşen günlük çalışma formlarının tasnifinin yapılıp tanımlanması; mekânın organizasyonunda, çalışanların memnuniyeti ve motivasyonunda hayati bir kaynak olabilir. Ofis mekânının yöneticisi, memurları, sekreterleri, diğer çalışanları ve müşterilerle irtibatı sağlayan yetkilileri için belirlenmesi ihtiyaç duyulan eylem alanları, temel anlamda kendi aralarında farklılık gösterebilir. Kullanılan malzemelerin kalitesi ve renk farklılıklarıyla iç mekânda farklı ortamlar oluşturulabilir. Bu değişiklikler ile

birlikte, ofis tefrişatının insan anropometrisine uygun olması gerekir. Çalışma mekanını meydana getiren bütün elemanların ve sirkülasyon alanlarının optimum tasarımında antropometrik ölçülerin göz önünde bulundurulması gerekir (Sallworth, 1996).

Son yıllarda ofislerde çalışanın memnuniyetini ve motivasyonunu optimum düzeye ulaştırmak için bireylerin taleplerini karşılayabilecek ofis mekanı tasarımına yönelik bir yönelim mevcuttur. Organizasyon dâhilindeki düşünsel eylem; çalışma mekânını tasarımını ya da farklılıklarını biçimlendirebilir. Öyle ki, ofisin planlanmış organizasyonel farklılığı ile ilgilenen bilim adamları yanı sıra, iş adamları açısından da mühim manaları vardır (Sallworth, 1996).

Problemin tanımlanması: Teknolojinin gelişmesi ile birlikte ofisler kullanıcıların iş ve ortamdan kaynaklı memnuniyet ve motivasyon meseleleri kapsamında performanslarının denendiği ortamlar haline gelmiştir. Ofislerin mekân değişkenleri ve bu ortamlardaki tefrişat, kullanıcılara sağlıklı, güvenli ve rahat bir çalışma mekânı sunarak verimliliklerini ve iş performansın yükseltmek gayesi ile ergonomik kriterler dâhilinde tasarlanmalıdır.

Günümüz ofis tasarımında önemli rol alan açık ofis sistemleri tasarımcılara göre kişisel çalışmanın yanı sıra, iyi bir irtibat sistemine ve grup aktivitesine müsait olmalıdır. Ayrıca, antropometrik ve çevresel ergonominin ortama ve çalışana yönelik düzenlenmesi gerekmektedir.

Günümüz ofislerinde iş memnuniyeti ve motivasyonu için ihtiyaç duyulan mekân karakteristiklerinin sağlanamaması sebebiyle, arzu edilen seviyede iş verimliliğinin oluşmadığı ve arzu edilen özelliklerin yetersizliğinden doğan psikolojik ve fiziksel sağlık sorunları gözlenmektedir. Bu sınırlar içerisinde açık ofis düzeninin analizi yapılarak, bu doğrultuda belli gerekliliklerin belirlenmesi ve çözüm önerileri geliştirilmesinde fayda vardır. Donatı elemanlarının karakteristikleri (dokusu, rengi, malzemesi, ölçüsü vb.) ile mekânın çevresel karakteristikleri (aydınlatması, gürültü seviyesi, mekânın ısısı vb.) çalışanların iş performansını ve verimliliğini etkilemektedir.

Araştırma hipotezi: Açık ofislerde mekân karakteristikleri (ışık, koku, ses, sıcaklık vb.) ile tasarım faktörlerinden (mobilyaların düzeni, boyut, malzeme, renk, mimari plan vb.) oluşan iç mekân çevresel faktörlerinin, çalışanların memnuniyeti ve motivasyonu üzerine olumlu/olumsuz etkisinin bulunduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmada araştırma kapsamına alınan açık ofislerin iç mekân düzeni incelenmiş, açık ofis ortamının çalışanların cinsiyetleri ve yaşları üzerindeki etkileri belirlenmeye çalışılmıştır.

2. YÖNTEM

2.1. Katılımcılar

Araştırmaya Ankara Orman Bölge Müdürlüğü ve Ankara Orman İşletme Müdürlüğü ofis binalarında çalışan 71 kişi katılmış olup, bilgileri Tablo 1'de verilmiştir.

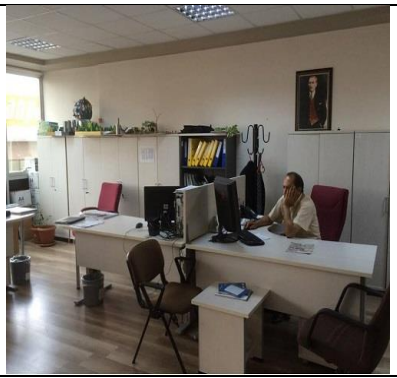
Tablo 1. Çalışanlara ait genel bilgiler

Çalışanların Genel Özellikleri		n	%
Cinsiyet	Kadın	29	40,8
	Erkek	42	59,2
Yaş	20-25	16	22,5
	26-35	11	15,5
	36-45	15	21,1
	46-(+)	29	40,8

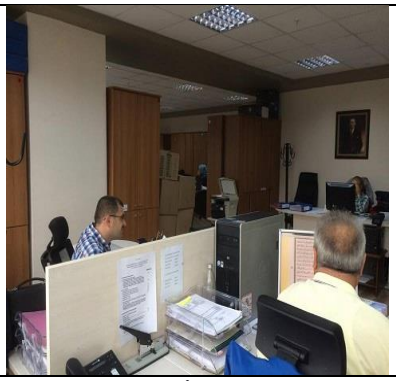
Tablo 1'de, ofis çalışanlarının %40,8'inin kadın, %59,2'sinin erkek olduğu, ayrıca çalışanların %22,5'inin 20-25 yaş, %15,5'inin 26-35 yaş, %21,1'inin 36-45 yaş aralığında ve %40,8'inin ise 46 ve üzeri yaş aralığında olduğu görülmektedir.

2.2. Araştırma Ortamı

Bu araştırmada, Ankara Orman Bölge Müdürlüğü ve Ankara Orman İşletme Müdürlüğü ofis binaları kullanılmış olup, ofislerde çalışan personelin açık ofis mekânlarıyla ilgili memnuniyet durumları bir anket yardımıyla ölçülmüştür. Ankara Orman Bölge Müdürlüğü binası 4 katlı olup, katlarda bulunan çalışma ortamı açık ofis sistemine göre düzenlenmiştir. Her iki binada da tüm işler masa başında yapılmaktadır. Açık ofislerde 'L' şeklinde masa tipi kullanılmıştır. İki "L" masa yan yana ya da "+" şeklinde bir araya getirilerek düzenlenmiştir (Şekil 1).

Ankara Orman Bölge Müdürlüğü

Ankara Orman İşletme Müdürlüğü

Şekil 1. Ankara Orman Bölge Müdürlüğü ve Ankara Orman İşletme Müdürlüğü binalarının açık çalışma ofisleri

Araştırma kapsamına alınan açık ofislerde bulunan iç donatım elemanlarında kullanılan malzemelerin özellikleri ve iç donatım elemanlarının boyutları Tablo 2'de verilmiştir. Açık ofislerin duvarlarında krem, zeminin de kahverengi, donatı elemanlarında ise akçaağaç / krem renkleri kullanılmıştır.

Tablo 2. İç donatım elemanlarında kullanılan malzemeler ve donatım elemanları boyutları

Malzeme Özellikleri	Ankara Orman İşletme Müdürlüğü	Ankara Orman Bölge Müdürlüğü
Zemin kaplaması	Laminat parke	Halı
Duvar kaplaması	Krem boya	Krem boya
Tavan kaplaması	Alçı pano asma tavan	Taşyünü asma tavan
Çalışma masası	Akçaağaç suntalam	Akçaağaç suntalam
Panel yükseklikleri	100 cm	140 cm
Dosya dolabı boyutları	80x30x190 – 80x30x120	80x30x120

2.3. Anket Tasarımı ve Prosedür

Araştırma anketinin hazırlanmasında Yıldırım ve Hacıbaloğlu (2000); Başkaya ve ark. (2005); Yıldırım ve ark. (2007; 2019), Sağlık Bakanlığı (2016), Yılmaz (2016) ve Çağatay ve ark. (2019) tarafından daha önce sürdürülen çalışmalarda güvenilir ve geçerli bulunmuş anketlerden yararlanılmıştır. Anket formu iki ele alınmıştır. Birinci kısımda ofis kullanıcılarının genel bilgileriyle ilgili sorular bulunmaktadır. İkinci kısım ise çalışanların açık ofis mekânlarıyla ilgili memnuniyet değerlendirmelerine yönelik sorulardan oluşmaktadır.

Araştırma verileri; Ankara Orman Bölge Müdürlüğü ve Ankara Orman İşletme Müdürlüğü ofis binalarında bulanan açık ofisleri kullanan çalışanlardan elde edilmiştir. Veriler; anket uygulama ve fotoğraflarla belgelemeden oluşan iki farklı biçimde elde edilmiştir. Araştırma verileri, açık ofislerde çalışanlar arasından örnekleme yöntemiyle seçilen 71 katılımcıdan bir anket yardımıyla elde edilmiştir. Anketler, 1 aylık sürede ve hafta içi günün farklı zaman dilimlerinde yapılmıştır.

2.4. İstatistiki Değerlendirme

Araştırmada elde edilen bulguların değerlendirilmesi ve aynı yöntemlerle bulunmuş bulgularla karşılıklı değerlendirilebilmesi için bulguların sabit unsurlara göre özetlenerek, sunulması gerekir. Bu maksatla, anket verileri SPSS paket programına girilmiş, yüzdelik değerleri, aritmetik ortalamaları ve standart sapma sonuçları değerlendirilerek bulunmuş ve sonrasında bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki ilişkilerin istatistiksel bakımdan ($P < 0,05$ düzeyinde) anlamlılık durumunu değerlendirmek için Ki Kare (X^2) testi yapılmıştır.

3. BULGULAR

Araştırmada, açık ofislerde çalışan personelin ofis mekânlarıyla ilgili memnuniyet durumları bir anket yardımıyla ölçülmüştür. Elde edilen bulgular ofis çalışanlarının cinsiyet ve yaş durumlarına göre aşağıda ayrı

ayrı ele alınmıştır.

İlk olarak araştırma yapılan açık ofislerde çalışanların cinsiyet durumlarına göre memnuniyet değerlendirmeleri ile ilişkili sonuçlar Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3. Açık ofislerde çalışanların cinsiyetlerine göre memnuniyet değerlendirmeleri

Açık Ofislerde Çalışanların Memnuniyet Değerlendirmeleri		Evet		Kararsızım		Hayır		Toplam	
		n	%	n	%	n	%	n	%
Açık ofisin iç düzeni çalışma verimliliğimi olumlu yönde etkiler.	Kadın	5	7	12	16,9	12	16,9	29	40,8
	Erkek	10	14,1	15	21,1	17	23,9	42	59,2
	Toplam	**15**	**21,1**	**27**	**38**	**29**	**40,8**	**71**	**100**
Açık ofisin genel görünümünden çok iç düzeni benim için daha önemlidir.	Kadın	16	22,5	6	8,5	7	9,9	29	40,8
	Erkek	25	35,2	10	14,1	7	9,9	42	59,2
	Toplam	**41**	**57,7**	**16**	**22,5**	**14**	**19,7**	**71**	**100**
Açık ofisin iç düzeni diğer kişilerle iletişimimi olumsuz yönde etkiler.	Kadın	13	18,3	10	14,1	6	8,5	29	40,8
	Erkek	16	22,5	12	16,9	14	19,7	42	59,2
	Toplam	**29**	**40,8**	**22**	**31**	**20**	**28,2**	**71**	**100**
Açık ofise girdiğimde psikolojik durumunu olumlu yönde etkilenir.	Kadın	10	14,1	9	12,7	10	14,1	29	40,8
	Erkek	16	22,5	12	16,9	14	19,7	42	59,2
	Toplam	**26**	**36,6**	**21**	**29,6**	**24**	**33,8**	**71**	**100**

Tablo 3'de, ofis çalışanlarının cinsiyetlerine göre açık ofislere yönelik memnuniyet değerlendirmeleri arasında farklılıkların olduğu görülmektedir. Buna göre, erkeklerin kadınlara göre açık ofislerin iç düzeninin çalışma verimliliğini olumsuz yönde etkilediğini, açık ofislerin genel görünümünden çok iç düzenine önem verdiğini, açık ofis düzeninin iletişim koşullarını ve psikolojik durumu olumsuz yönde etkilediğini düşündüğü görülmektedir. Diğer taraftan açık ofislerde çalışan kadın ve erkeklerin memnuniyet değerlendirmeleri arasındaki bu farklılıkların $p<0,05$ düzeyinde istatistiksel bakımdan anlamlı olup olmama durumu için Ki Kare testi yapılmıştır. Buna göre, kadın ve erkek açık ofis kullanıcılarının;

- Katılımcıların cinsiyetinin "Açık ofisin iç düzeni çalışma verimliliğimi olumlu yönde etkiler" sorusuna yönelik değerlendirmeleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (*X^2: 0,498; df: 2; Sig.: 0,779*).
- Katılımcıların cinsiyetinin "Açık ofisin genel görünümünden çok iç düzeni benim için daha önemlidir" sorusuna yönelik değerlendirmeleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (*X^2: 0,616; df: 2; Sig.: 0,735*).
- Katılımcıların cinsiyetinin "Açık ofisin iç düzeni diğer kişilerle iletişimimi olumsuz yönde etkiler" sorusuna yönelik değerlendirmeleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (*X^2: 1,357; df: 2; Sig.: 0,507*).
- Katılımcıların cinsiyetinin "Açık ofise girdiğimde psikolojik durumunu olumlu yönde etkilenir" sorusuna yönelik değerlendirmeleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (*X^2: 0,103; df: 2; Sig.: 0,950*).

Araştırma yapılan açık ofislerde çalışanların yaş durumlarına göre memnuniyet değerlendirmeleri ile ilişkili

sonuçlar Tablo 4'de sunulmuştur.

Tablo 4. Açık ofislerde çalışanların yaşlarına göre memnuniyet değerlendirmeleri

Açık Ofislerde Çalışanların Memnuniyet Değerlendirmeleri		Evet		Kararsızım		Hayır		Toplam	
		n	%	n	%	n	%	n	%
Açık ofisin iç düzeni çalışma verimliliğimi olumlu yönde etkiler.	20-25	5	7	8	11,3	3	4,2	16	22,5
	26-35	3	4,2	2	2,8	6	8,5	11	15,5
	36-45	3	4,2	9	12,7	3	4,2	15	21,1
	46-(+)	4	5,6	8	11,3	17	23,9	29	40,8
	Toplam	**15**	**21,2**	**27**	**38**	**29**	**40,8**	**71**	**100**
Açık ofisin genel görünümünden çok iç düzeni benim için daha önemlidir.	20-25	6	8,5	6	8,5	4	5,6	16	22,5
	26-35	7	9,9	1	1,4	3	4,2	11	15,5
	36-45	10	14,1	3	4,2	2	2,8	15	21,1
	46-(+)	18	25,4	6	8,5	5	7	29	40,8
	Toplam	**41**	**57,7**	**16**	**22,5**	**14**	**19,7**	**71**	**100**
Açık ofisin iç düzeni diğer kişilerle iletişimimi olumsuz yönde etkiler.	20-25	5	7	3	4,2	8	11,3	16	22,5
	26-35	3	4,2	5	7	3	4,2	11	15,5
	36-45	4	5,6	8	11,3	3	4,2	15	21,1
	46-(+)	17	23,9	6	8,5	6	8,5	29	40,8
	Toplam	**29**	**40,8**	**22**	**31**	**20**	**28,2**	**71**	**100**
Açık ofise girdiğimde psikolojik durumum olumlu yönde etkilenir.	20-25	4	5,6	5	7	7	9,9	16	22,5
	26-35	3	4,2	4	5,6	4	5,6	11	15,5
	36-45	6	8,5	6	8,5	6	4,2	15	21,1
	46-(+)	13	18,3	6	8,5	10	14,1	29	40,8
	Toplam	**26**	**36,6**	**21**	**29,6**	**24**	**33,8**	**71**	**100**

Tablo 4'de, ofis çalışanlarının yaşlarına göre açık ofislere yönelik memnuniyet değerlendirmeleri arasında farklılıkların olduğu görülmektedir. Buna göre, 46 ve üzeri yaş aralığındaki katılımcıların 20-45 yaş aralığındaki katılımcılara göre açık ofislerin iç düzeninin çalışma verimliliğini olumsuz yönde etkilediğini, açık ofislerin genel görünümünden çok iç düzenine önem verdiğini, açık ofis düzeninin iletişim koşullarını ve psikolojik durumu olumsuz yönde etkilediğini düşündüğü görülmektedir. Diğer taraftan açık ofislerde çalışan genç ve orta yaşlı katılımcıların memnuniyet değerlendirmeleri arasındaki bu farklılıkların $p<0,05$ düzeyinde istatistiksel bakımdan anlamlı olup olmama durumu için Ki Kare testi yapılmıştır. Buna göre, genç ve orta yaşlı açık ofis kullanıcılarının;

- Katılımcıların yaşının "Açık ofisin iç düzeni çalışma verimliliğimi olumlu yönde etkiler" sorusuna yönelik değerlendirmeleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık vardır (X^2*: 12,455; df: 6; Sig.: 0,053*).
- Katılımcıların yaşının "Açık ofisin genel görünümünden çok iç düzeni benim için daha önemlidir" sorusuna yönelik değerlendirmeleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (X^2*: 5,006; df: 6; Sig.: 0,543*).
- Katılımcıların yaşının "Açık ofisin iç düzeni diğer kişilerle iletişimimi olumsuz yönde etkiler" sorusuna yönelik değerlendirmeleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık vardır (X^2*: 12,406; df: 6; Sig.: 0,054*).

- Katılımcıların yaşının "Açık ofise girdiğimde psikolojik durumunu olumlu yönde etkilenir" sorusuna yönelik değerlendirmeleri arasında istatistiksel bakımdan anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (X^2*: 4,284; df: 6; Sig.: 0,638*).

Yukarıda Tablo 3 ve Tablo 4'de verilen sonuçlara genel olarak bakıldığında, ofis çalışanlarının % 40,8'inin açık ofislerin iç düzeninin çalışma verimliliğine olumsuz yönde etki yaptığı, % 38'inin ise bu konuda kararsız kaldığı görülmektedir. Ayrıca tablo, ofis çalışanlarının % 57,7'sinin açık ofislerin genel görünümünden çok iç düzenine önem verdiğini, % 40,8'inin açık ofis düzeninin iletişim koşullarını ve % 33,8'inin ise psikolojik durumunu olumsuz yönde etkilediğini göstermektedir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan çalışmalar (Yıldırım ve ark., 2007; Yılmaz, 2016) açık ofis mekânlarının tasarımlarında, tasarım ve ortam etkenlerinin kullanıcıların fonksiyonel ve algısal değerlendirmeleri üzerinde olumlu / olumsuz yönde etkiler bıraktığını açıkça göstermektedir. Bu araştırmada, Ankara Orman Bölge Müdürlüğü ve Ankara Orman İşletme Müdürlüğü binalarında bulunan açık ofisler incelenmiş olup, elde edilen sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Ofis çalışanlarının cinsiyetlerine göre, açık ofislere yönelik memnuniyet değerlendirmeleri arasında farklılıkların olduğu görülmektedir. Buna göre, erkeklerin kadınlara göre açık ofislerin iç düzeninin çalışma verimliliğini olumsuz yönde etkilediğini, açık ofislerin genel görünümünden çok iç düzenine önem verdiğini, açık ofis düzeninin iletişim koşullarını ve psikolojik durumu olumsuz yönde etkilediğini düşündüğü görülmektedir.

Ofis çalışanlarının yaşlarına göre, açık ofislere yönelik memnuniyet değerlendirmeleri arasında farklılıkların olduğu görülmektedir. Buna göre, 46 ve üzeri yaş aralığındaki katılımcıların 20-45 yaş aralığındaki katılımcılara göre açık ofislerin iç düzeninin çalışma verimliliğini olumsuz yönde etkilediğini, açık ofislerin genel görünümünden çok iç düzenine önem verdiğini, açık ofis düzeninin iletişim koşullarını ve psikolojik durumu olumsuz yönde etkilediğini düşündüğü görülmektedir.

Diğer taraftan, ofis çalışanlarının % 40,8'inin açık ofislerin iç düzeninin çalışma verimliliğine olumsuz yönde etki yaptığı, % 38'inin ise bu konuda kararsız kaldığı görülmektedir. Ayrıca tablo, ofis çalışanlarının % 57,7'sinin açık ofislerin genel görünümünden çok iç düzenine önem verdiğini, % 40,8'inin açık ofis düzeninin iletişim koşullarını ve % 33,8'inin ise psikolojik durumunu olumsuz yönde etkilediğini göstermektedir.

TEŞEKKÜR

Bu çalışmada kullanılan verilerin toplanmasında ve verilerin tasnifinde yaptığı değerli katkılar için yöneticilere ve ofis çalışanlarına çok teşekkür ederiz.

KAYNAKLAR

Altınok, A. (1987). "Mobilya Üretiminde Endüstriyel Tasarım", Yüksek Lisans Tezi, *G.Ü.Fen Bilimleri Enstitüsü*, Ankara,15-25.

Başkaya, A, Yıldırım, K, Muslu, M. (2005). Poliklinik bekleme alanlarında fonksiyonel ve algı-davranışsal kalite: Ankara, İbni Sina Hastanesi Polikliniği. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 20(1), 53 - 68.

Çağatay, K., Hidayetoğlu, M. L. ve Yıldırım, K. (2017). Lise koridor duvarlarında kullanılan renklerin öğrencilerin algısal değerlendirmeleri üzerindeki etkileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(2), 466-479.

Dökmeci, V. (1993). Dülgeroğlu, Y. ve Akkol, B.L., "İstanbul şehir merkezi transformasyonu ve büro binaları", *Literatür Yayınları*, İstanbul, 46 (1993).

Kalınkara, V. (2003). "*9.ulusal Ergonomi Kongresi",* Bildiri Kitabı, Pamukkale Üniversitesi Denizli Meslek Yüksek Okulu, Denizli, 1-2.

Öztürk, Z. ve Dündar, H., 2003. Örgütsel Motivasyon ve Kamu Çalışanlarını Motive Eden Faktörler, *C.Ü.İ.İ.B.F. Dergisi*, 4(2), ss.58-65.

Pulgram, W.L, Stonis, E.R. (1984). "Designing The Automated Office", *The Whitney Library of Design*, New York,9-11.

Sağlık Bakanlığı (2016). *Çalışan Memnuniyeti Anketi*, **Anket No: 1620**, Yayın Tarihi: 2016.

Sallworth, E.O. (1996). "Recent developments of office design", 14, *Copyright MCB University press.*, 14 (1/2): 34-42.

Tümgan, C. (2007). "Kamu Örgütlerinde İş Tatmini ve Motivasyon", *Yüksek Lisans Projesi*, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı.

Wikipedi Dijital Ansiklopedi, (2016). Erişim Tarihi: 24.07.2016 (https://tr.wikipedia.org/wiki/G%C3%BCd%C3%BC).

Yıldırım, K. ve Hacıbaloğlu, M., Konut Mutfakları ile İlgili Ergonomik Bir Araştırma, *G.Ü. Fen Bilimleri Dergisi*, Cilt 13, No: 3, 2000.

Yıldırım, K., Akalın-Baskaya, A. and Celebi, M. (2007). "The effects of window proximity, partition height and gender differences on perception of open plan offices", ***Journal of Environmental Psychology***, Vol. 27, No: 2.

Yıldırım, K., Güneş, E. ve Yılmaz, G. (2019). The effects of workstation partition heights on employees' perceptions in open-plan offices. *Journal of Corporate Real Estate*, 21(2), 148-166.

Yılmaz, G. (2016). "Açık Ofislerin İç Mekan Çevresel Faktörlerinin Kullanıcıların Algısal Değerlendirmeleri Üzerindeki Etkilerinin Tespit Edilmesi", G.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Ağaçişleri Endüstri Mühendisliği ABD., Yüksek Lisans Tezi, Ankara.